

HABRUTA NIGHT

TUESDAY | 12•17•19 | 9 PM
SHAARE ZION

Reproduced by Habruta Night Booklet with permission of the
copyright holders, ArtScroll / Mesorah Publications, Ltd.

Design: mdkgraphicdesign@gmail.com

“

Week 42

Topic

נרות חנוכה

”

TOPIC DISCUSSION

When is the correct time to light נרות חנוכה ?

Is it better to have your wife light on time, or, should the husband be the one to light, even late at night?

Why do we light in shul?

When is the earliest one can light in shul?

כא:

במה מדליקין פרק שני שבת

ואין יכול להדליק בשבת וי"ל דא"כ לא הוה נריך ליה למימר צין צחול צין בשבת כיון דחד טעמא הוא אלא ה"ל למימר א אין מדליקין סהם מדקאמר צין צחול צין בשבת ש"מ שעוד יש טעם אחר בשבת שלא להדליק לצד מטעם סבר דמוחר להשתמש לאורה ומיהו רצ דקאמר מדליקין צין צחול צין בשבת לא הוה מצי למימר מדליקין סהם דה"ל דוקא צחול אצל בשבת אין מדליקין שמא יטה דבסתמא לא הייתי אומר ששם אדם יחמיר לאסור להשתמש לאורה וכן הלכתא דגר חנוכה אסור להשתמש לאורה כרצ וכר' יוחנן ואביי נמי קיבלה ורצ יוסף נמי משמע לקמן דס"ל הכי וכנתה אין זקוק לה דכולהו סבירא להו הכי ורצ הונא יחד הוא וליה הלכתא כוותיה:

דאי י"ל אדליק מדליק. אצל מכאן ואילך עבר הזמן אומר¹⁰ הרי"י פורת דיש לזכור ולהדליק כלילה מיד שלא יאחר יותר מדאי ומ"מ אם איחר ידליק מספק דהא משני שינוי¹¹ אחרונה ולר"י נראה דעתה אין לחוש ממי ידליק דאנו אין לנו היכרא אלא לצני הציט שהרי מדליקין מצפנים:

ואין זקוק לה ומותר להשתמש לאורה א"ר זירא אמר רב מתנה ואמרי לה א"ר זירא¹² אמר רב פתילות ושמינים שאמרו חכמים אין מדליקין בהן בשבת מדליקין בהן בהנזכה בין בחול בין בשבת א"ר ירמיה מאי טעמא דרב קסבר ככתבה אין זקוק לה ואסור להשתמש לאורה אמרו רבנן קמיה דאביי משמיה דר' ירמיה ולא קיבלה כי אתא רבין אמרו רבנן קמיה דאביי משמיה דר' יוחנן וקיבלה אמר אי זכאי גמורתיה לשמעתיה מעיקרא והא גמרה נפקא מינה לגירסא דינקותא וככתבה אין זקוק לה ורמינהו דמצותה⁶ משתשקע החמה עד שתכלה רגל מן השוק מאי לאו דאי ככתבה הדר מדליק לה לא דאי לא אדליק מדליק וא"נ לשיעורה: — לפיכך לה צננות פפרק שמי הלחם (דף טז. ע.) מבוהין. משום פרסומי ניסא ולא צרה"ר אלא צננות שבתיהן היו פתומין לחכר: ואם היה דר

The Gemara challenges the explanations of Rav's and Rav Chisda's rulings:
And did Rav and Rav Chisda really hold that if [one's Chanukah light] became prematurely extinguished one is not obliged to rekindle it?! — But note [this] contradiction from a Baraisa: **מְצִוְתָה** — The time for performing THE COMMANDMENT [OF THE CHANUKAH LIGHTS] extends FROM WHEN THE SUN SETS^[9] **עַד שֶׁתְּכַלֶּה רֶגֶל מִן הַשּׁוּק** — UNTIL THE PASSERSBY^[10] HAVE VANISHED FROM THE MARKET.^[11]
מַאי לָאו דְאֵי כְּבִתָּה — What is the implication of the Baraisa? **Is it not that if [the Chanukah light] became extinguished** anytime within this prescribed period of burning **הֵדָר מְדַלֵּיק לָהּ** — **he must return and kindle it anew?**^[12]

The Gemara retorts:
דאי לא אדליק מדליק — Rather, the Baraisa is implying **that if one did not kindle** the Chanukah lights at sunset^[13] (when the mitzvah's observance commences), **he may kindle** them at any time "until the passersby have vanished from the market."^[14] However, if he fails to do so by then, he has lost the

גמרא שבת דף כא:

opportunity to perform the mitzvah.^[15] וְאִי נִמְי לְשִׁיעוּרָה — **Alternatively**, the Baraisa intended the time frame to be a reference **for** the required **measure [of oil]**.^[16]

The Gemara clarifies a statement in the Baraisa:

עַד שֶׁתְּכַלֶּה רֶגֶל מִן הַשּׁוּק — The Baraisa had taught that the time for kindling continues **UNTIL THE PASSERSBY HAVE VANISHED FROM THE MARKET**. וְעַד כַּמָּה — **And until how long** is that?^[17]
אָמַר רַבָּה בַר בַּר חַנָּה אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן — **Rabbah bar bar Chanah, said in the name of R' Yochanan: עַד דְּכַלְיָא רִיגְלָא דְתַרְמוּדָאִי — Until the Tarmodians have vanished from the market.**^[18]

14. The Gemara responds that the Baraisa is delineating the time frame for kindling, not the period of burning. Hence, it does not intimate that prematurely extinguished lights must be rekindled.

15. *Tosafos*, *Rambam (Hil. Chanukah 4:5)*. *Maggid Mishneh* (ibid.) cites others who dispute this interpretation and hold that if one misses the time frame and thus fails to perform the mitzvah optimally, he must nonetheless kindle later that night.

16. That is, each lamp should contain enough oil to burn for the prescribed period; however, there is no obligation to rekindle a light that does prematurely go out (*Rashi*; see *Rif* for a different interpretation).

Tosafos note that since the two explanations of the Baraisa conflict (the second does not imply that one who misses the time frame loses the mitzvah) and the law is in doubt, one who misses the time frame should nonetheless kindle that night. As to whether he should pronounce the blessings over the lights, *Beis Yosef (Orach Chaim 672)* holds that he does not, while *Tur* disagrees. See *Mishnah Berurah* §11-12 with *Shaar HaTziyun* §17 for the practical halachah.

Although *Ri* (cited in *Tosafos*) states that nowadays we need not be concerned about the time frame, since we kindle inside only for the household members, *Rama* (ibid. §2) rules otherwise (see *Beur Halachah* ד"ה ומ"מ).

17. That is, which passersby are being referred to in the Baraisa?

18. The Tarmodians, residents of an oasis in the Syrian desert (known in secular history books as Palmyra; see ArtScroll's *History of the Jewish People*, vol. 2 p. 159), sold kindling wood in the city markets. They tarried there until people returned home in the evening to start their fires and those in need of kindling

wood returned to the market to purchase it, after which time the Tarmodian vendors “vanished from the market” (*Rashi*). [*Ritva (MHK ed.)* writes that the Tarmodians were the vendors who tarried longest in the marketplace. He states further that, consequently, the end of the period is determined in each locale by the time that the sellers of oil and the like depart from the market (presumably because they would be the last to leave). *Rif* and *Rosh*, however, fix the end of the period at one half hour after nightfall, and this view is cited by the Poskim (see *Orach Chaim 672:2*.)]

19. I.e. the minimum number of candles that may be kindled to satisfy the obligation.

It would seem, that the two answers of the Gemara are arguing:

According to answer #1: the timing to light is for the 30 minutes from nightfall, after the thirty minutes if you didn't light, you can't light.

According to answer #2: you need to put thirty minutes worth of oil. One can light late at night, as long as he puts 30 minutes worth of oil.

One would therefore conclude on his own (before learning halacha), that since it's a dispute in the Gemara, one should light within the first 30 minutes. If he didn't, he should not make a beracha because ספק ברכות להקל .

However, even according to answer #1 today's day may be different:

תוספות

However, if he did not yet light, the time to light is over.

Opinion #1: *Rabenu Porat* says, that one should be careful to light as soon as it becomes night, in order to ensure that he does not delay too much. However, if he did delay until after the time, he should still light out of doubt, as there is another answer in our Gemara.

Opinion #2: The *Ri* understands, that nowadays one does not have to worry about when he lights, as we only cause the miracle to be recognized by the people of our household because we light indoors.

ד"ה דאי לא אדליק מדליק:

אבל מכאן ואילך עבר הזמן.

אומר הר"י פורת דיש לזוהר ולהדליק בלילה מיד שלא יאחר יותר מדאי, ומ"מ אם איחר ידליק מספק דהא משני שינויי אחרינא.

ולר"י נראה דעתה אין לחוש מתי ידליק, דאנו אין לנו היכרא אלא לבני הבית שהרי מדליקין מבפנים.

THE EARLIEST TIME TO LIGHT

The Gemara says משתשקע החמה, is that sunset (שקיעה) or nightfall (צאת הכוכבים)?

Mordechai:

One should light only when its dark (three stars come out), because when it's still light, the candles won't be recognized.

Rambam:

Beginning of sunset.

Maran:

Only light by the end of sunset, (i.e. nightfall).

הגהות מרדכי:

הכוונה לסוף שקיעה והיינו צאת הכוכבים, כי בשעה שעדיין השמש מאירה אין אור הנר ניכר.

רמב"ם:

משמע שלמד דכוונת הגמ, לתחילת שקיעה, (וכן הביא הביה"ל ראשונים שסוברים תחילת שקיעה).

מרן:

אין מדליקין נר חנוכה קודם שתשקע החמה אלא עם סוף שקיעתה, (היינו צאת הכוכבים).

THE OPINIONS OF LIGHTING LATE

Opinion 1:

Rambam:

Do not light Hanukkah candles before sunset, rather with the sunsetting. Do not delay or do it early. If one didn't light right away, one can light, as long as people are walking the streets, which is 30 minutes or so. Once the time has passed one should not light.

רמב"ם:

אין מדליקין נרות חנוכה קודם שתשקע החמה אלא עם שקיעתה, לא מאחרין ולא מקדימין, שכה או הזיד ולא הדליק עם שקיעתה, מדליק והולך עד שתכלה רגל מן השוק, וכמה הוא זמן זה, חצי שעה או יתר, עבר זמן זה אינו מדליק.

רא"ש:

ראוי להחמיר ולהדליק נר חנוכה בתחילת הלילה. וכתב בית יוסף, משמע לכתחלה אבל בדיעבד ידליק מספק.

Opinion 2:

The two opinions of Gemara are not arguing:

רשב"א

Even according to the first answer one should light with a beracha even after thirty minutes after tzet. The mitzvah is the whole night, it's just that if you want to do the mitzvah the best way, do it early so you get to publicize the miracle more. But even if you don't, you still have the mitzvah of lighting.

גם לתירוץ קמא יכול להדליק בברכה אחר חצי שעה מצאת הכוכבים, דהא כל שמצותה בלילה כשר כל הלילה אלא שלא עשה מצות כתקנה דליכא פרסומי ניסא כולי האי, ומיהו אי לא אדליק מדליק ולא הפסיד אלא כעושה מצות שלא כתקנה לגמרי.

LIGHTING LATE IN OUR DAYS

Nowadays that we light inside, and the publicizing is for the people indoors, you can light up until dawn.

The gemara which said don't light late was referring to lighting outside. But even then, you were still permitted to light indoors.

Even today, a person should rush to light early, as is the rule by all mitzvot. Those who are zealous, rush to do the mitzvah.

תוספות:

עתה אין לחוש מתי ידליק דאנו אין לנו היכרא אלא לבני הבית שהרי מדליקין בפנים יכול להדליק כל הלילה עד עמוד השחר.

וכתב הריטב"א לשון הגמרא שאמר דאי לא אדליק מדליק היינו, שאם לא הדליק בזמן ההדלקה בחוץ שוב לא ידליק בחוץ אלא ידליק בפנים שבזה שלא יוכל לעשות פרסום הנס לרבים אינו נפטר מלעשות פרסום הנס לבני ביתו.

וכתב הרשב"א אפילו היום, עדיף שידליק בזמן הדלקה משום זריזין מקדימין למצות.

If one forgot or purposely did not light when sunset, he can light as long as people are walking by and it will be noticed. This is in the correct manner, however, if one delayed he can light all night.

it would seem, that its not out of uncertainty, and one can even light late at night with a beracha.

Since we light indoors, we don't have to worry to much about the timing.

However, one should have the family awake since the lighting is for them.

If you are lighting late, you need family members awake to say a beracha. But if they are sleeping, one should light without a beracha.

מרון:

שכח או הזיז ולא הדליק עם שקיעתה, מדליק והולך עד שתכלה רגל מן השוק שאז העם עוברים ושבים ואיכא פרסומי ניסא, מיהו ה"מ לכתחלה אבל אם עבר זה הזמן ולא הדליק מדליק והולך כל הלילה.

מגן אברהם:

משמע דלא הוי מספק אלא משמע דידיק אפילו בברכה.

טור:

אבל אנו שמדליקין בבית ואין היכרא אלא לבני הבית אין להקפיד על הזמן. וכתב בספר המצוות, ומכל מקום נכון להדליק בעוד בני הבית נעורין.

בן איש חי:

דכיון דמדליק לבני ביתו יברך כל זמן שבני הבית נעורים אבל אם הן ישנים ידליק בלא ברכה.

One should light 15/20 minutes after sunset or 30 minutes after sunset. The latest to light alone without family members would be 50 minutes after sunset.

After 50 minutes one should make a beracha only if 2 of his family members are present by the lighting.

A mature child even if he is a minor can be considered as one of the two members, which will allow you to light with a beracha.

If no members of family are awake, but there are still people walking the street he can rely on that to light with a beracha. Otherwise, light without a beracha.

Hacham ovadia: If you can wake them up that's great, but if you can't you can light with a beracha.

אימתי יש להדליק נרות חנוכה?

יש להדליק נרות חנוכה לכתחלה כרבע שעה/ עשרים דקות לאחר שקיעה, וראוי להזהר שלא לאחר יותר מחצי שעה לאחר שקיעה, ובכל אופן יש להזהר שלא לאחר מחמשים דקות לאחר שקיעה,

ואפילו הוא יחידי ואין מי שרואה את את הנרות.

מי שאיחר זמן הדלקה יותר מחמשים דקות משקיעה, יכול להדליק בברכה רק אם יש עמו לפחות עוד שנים מבני ביתו שנעורים ואפילו הם קטנים שהגיעו לחינוך, ואז יכול להדליק בברכה עד סמוך לעלות השחר.

ואם אין בני בית נעורים, אם יש בחוץ עוברים ושבים הרואים את הנרות יכול להדליק בברכה, ואם אין עמו בני בית וגם אין עוברים ושבים ידליק נרות חנוכה בלא ברכה.

חכם עובדיה:

אם יכול לנער בני ביתו מה טוב, ואם לאו יכול להדליק עם ברכה עד עלות השחר

שליחות, ומי שמדליק בזמן מיד בצאת הכוכבים אינו שליח של בעל הבית לפוטרו מהחיוב מדין שליחות, אלא פוטר את בעל הבית מחיוב הדלקת נר חנוכה על ידי שהדליק בבית ועל ידי זה נפטר הבית מחיוב הדלקת נר חנוכה. ושוב אין כל ספק האם עדיף שתתקיים המצוה על ידי מתחייב המצוה בעצמו באיחור או על ידי שלוחו בזמן, כי פשיטא שכל מי שידליק בזמן פוטר את בעל הבית מחיובו, ועדיף לכל הדעות.

Is a man allowed to appoint his wife a messenger to light for him at the correct time, since he will be late from work, or, do you rather the person do the mitzvah by himself even if it's at a later time.

Hacham ovadia writes, if one sees that he won't be able to release himself from his duties to go light, especially if he is traveling and he won't be back early, its better to tell his wife to light

However, Rav wosner says, as long as you can still make a beracha (someone will be awake), you should wait to light till you light yourself.

Based on the rule מצוה בו יותר מבשלוחו.

One may argue that since the mitzvah is on the house, you should be allowed to have anyone light for the house at the correct time.

בשור"ת שבט הלוי (חלק ד סימן סו) ובשור"ת יחזיה דעת (חלק ג סימן נא) דנו בשאלה: "האם האיש יכול למנות לכתחילה את אשתו בתור שליח להדלקת נרות חנוכה בצאת הכוכבים, כשהוא נאלץ להעדר מביתו עד לשעה מאוחרת בלילה. או שעליו בכל אופן לקיים מצוה בו יותר מבשלוחו", וידליק מאוחר בלילה לאחר עיקר זמן ההדלקה.

ומסקנת הגר"ע יוסף: "לפיכך אם רואה בעל הבית שלא יוכל בשום אופן להתפנות מעסקיו וללכת להדליק נרות חנוכה, בפרט אם נוסע מבעוד יום מקיר העיר וחוצה, ולא ישוב לביתו עד שעה מאוחרת בלילה, טוב ונכון שימנה את אשתו שתהיה שלוחו להדליק עם צאת הכוכבים, שהוא כרבע שעה אחר שקיעת השמש, ובוה יקיים המצוה בזמנה. ואף על פי שהלכה רווחת (בקידושין מא, א) מצוה בו יותר מבשלוחו, זהו כשהמצוה נעשית באותו מצב בו או בשלוחו, אבל כאן שהמצוה נעשית על ידי שליח בזמנה ובעתה כתקנת חז"ל, הכי עדיף טפי ממה שידליק נרות חנוכה בעצמו לאחר הזמן, שאז הוא נכנס בסלע המחלוקת של הפוסקים, ובפרט במקום שיש אומרים דהוי חשש ברכה שאינה צריכה, וכיוצא בזה כתב הגאון רבי יוסף חיים בשור"ת רב פעלים חלק ב (חלק יורה דעה סימן לה)".

ואילו בשור"ת שבט הלוי כתב: "במה שנסתפק מה עדיף, אם להדליק בזמנו על ידי שליח או מאוחר בלילה על ידי עצמו... יראה דסוגיא דעלמא יותר נוטה להדליק על ידי עצמו אפילו אחר כך כל שהוא עדיין בגדר ברכה".

אך לפי המבואר לעיל שעיקר חיוב הדלקת נר חנוכה הוא חיוב על הבית ואינו מוטל על גוף האדם, לכאורה אין כל מקום לדון כאן מצד ההלכה של "מצוה בו יותר מבשלוחו", שכן אין כאן שייכות לדיני

בית יוסף

3 reasons:

The people who don't have a place to light

To be able to publicize the miracle in a grandeur way in which everyone is around.

Since we no longer light outside and publicize the miracle, we do it this way, in a public setting.

Even if one makes the beracha in shul, he still has to light at home. However, if one lit in shul and is lighting again at home for himself, he should only make one beracha of להדליק. You can only make all the berachot if you are lighting for others such as your wife and kids.

סימן תרעב

א: מפני האורחים שאין להם בית להדליק בו, וכמו שקידשו קידוש בבית כנסת.

ב: שהוא כדי לפרסם את הנס בפני כל העם ולסדר ברכות לפניהם, שיש בזה פרסום גדול להשם יתברך וקידוש שמו כשמברכין אותו במקהלות (כל בו).

ג: כיון שאין אנו יכולין לקיים המצות כתיקונה להדליק כל אחד בפתח ביתו מבחוץ מפני שיד האומות תקיפה.

ומברכין על זה,

ומכל מקום באותו הדלקה של בית כנסת אין אדם יוצא בה וצריך לחזור ולהדליק כל אחד בביתו, ומכל מקום לא יחזור לומר ברכת שהחיינו ושעשה נסים אם לא שמדליק להוציא אשתו ובני ביתו.

אור לציון

In shul they are allowed to light with a beracha even before sunset, if they pray mincha and arbit early.

If you have a shul with minyanim back to back in the same room, they don't have to take out and relight, even if some of the candles went out.

Friday afternoon when the people lit at home and come to shul to light, if there is a boy who is single let him light with all the berachot. Otherwise, if someone is lighting after he already lit at home, he should only make beracha להדליק.

The custom is as well to light in the morning but without a beracha.

בבית הכנסת מדליקין נרות בין מנחה לערבית, ואין להדליק לפני פלג המנחה והנוהגים להתפלל ערבית מבעוד יום רשאים אף להדליק את הנרות לפני שקיעה.

כשמקיימים כמה מנינים בבית הכנסת אין המנינים הנוספים צריכים להדליק נרות חנוכה אף אם כבו הנרות שהודלקו במנין הראשון, וטוב להלדיק נרות ארוכים שידליקו עד לאחר מנין אחרון.

ערב שבת שכבר הדליקו הקהל בביתם ובאו לבית כנסת להדליק, אם יש שם רווק שלא יצא חובת הברכות ידליק עם ברכות, ואם אין שם רווק שם רק אנשים שכבר הדליקו יברך רק להדליק.

ומנהג בתי הכנסת להדליק נרות גם בבוקר בשעת תפלת שחרית בלא ברכה, לזכר בית המקדש שבהטבת הנרות בבוקר מדליק נר שכבה.

חזון עובדיה

In order to light in shul, you need 10 people.

If when you light there is not ten but you know ten will be coming (i.e. Friday afternoon), you can light with a beracha.

Children who are mature can be counted for the minyan to light.

Do not give a child the honor to light in shul, as its not respectful for the minyan.

אם אין שם עשרה בבית כנסת אין לברך על הדלקת נרות חנוכה כי פרסומי ניסא לא שייך בפחות מעשרה.

ואם ידוע שלאחר מכאן יבאו עוד אנשים וישלמו למנין ויראו את הנרות חנוכה דולקת, רשאי הש"צ להדליק בברכה.

ואף נשים וקטנים שהגיעו לחינוך מצטרפים לעשרה.

וטוב שלא יתנו לקטן להדליקם בבית כנסת משום פרסומי ניסא בכבוד הראוי.